

Fortegnelse

over

endeel Norske Værter, især Cryptogamister,

som et Tillæg til Gunneri Flora Norvegica.

Andet Stykke.

Af

H. Strøm.

Da jeg indgav det første Stykke af denne Fortegnelse i det Danske Videnskabs Selskab, var min Kundskab, af Mangel paa Erfaring og Hielpemidler, ikke saa fuldkommen, som jeg gierne ønskede, hvorfor jeg ikke heller havde hastet med Udgivelsen, hvis ikke en god Ven havde drevet derpaa, for at faae det indrykket i den tredie Tome af Selskabets nye Skrifter, som dog ikke førend en temmelig Tid derefter kom for Lyset. Men det, som den Gang manglede, har jeg siden søgt at supplere, hvorfor jeg nu kan være istand at rette nogle saa i første Stykke begangne Feil, og i andre Poster at sige noget mere fuldstændigt, end den Tid skeede, foruden det, som allerede i Naturhistorie-Selskabet er indsendt og opløst med Tegninger. Min Methode vil da her blive først, ligesom i forrige Stykke, at anføre nogle Værter af fuldkommen Fructification, som i Gunneri Flora Norvegica ere udeladte, og det ved Hielp af Studiosus David Høgh Sommerfeldt paa Toten, som underrettet om mit Foretagende, at giøre Tillæg til Gunneri Flora, har været

nye Samling IV. B. A a a saa

faa god at tilsende mig en af ham samlet Floram Totensem, og desuden alle de Værter in Natura, som deri findes anførte, men ikke staar i Ginneri Flora. Alle disse ere da ikke af mig, men af ham selv naavgivne, og saa meget mere paalidelige, som de ere bestemte af en saa kyndig Botaniker, som Professor Wahl, der paa sin Reise igiennem Toten beviste ham denne Tieneste, hvorfor jeg bliver dem begge største Tak skyldig; beklager kun, at bemeldte Hr. Sommerfeldt døde kort efter meget pludselig, hvorover hans givne Løfte at anskaffe mig mere, og det Haab jeg deraf gjorde mig, paa eengang blev gjort til intet. Hvad derimod Cryptogamisterne angaaer, da agter jeg først efter Nummerne at igiennemgaae saa mange af de i det første Stykke anførte som jeg finder fornøden med nye Anmærkninger at opløse, og siden at tilføie de nye Tillæg. Forud maae jeg alene erindre dette i Almindelighed, at jeg efter Udgivelsen af det første Stykke, har besøgt et høit Fjeld her i Nærheden, for at erfare, hvad Fjeldenes øverste Rygge vilde producere, men at jeg der ikke antraf en eneste Cryptogamist af Betydning, naar visse Lichenes undersøges, selvfølgelig, at man forgiæves besøger Fjeldryggen for at finde Mnia, Brya og Hypna ic., som derimod paa Fjeldsiderne forekomme i Mængde.

Fuldkomne Værter.

- Acorus Calamus, som af Ginnerus maae være forglemt, eller maaskee blot i Registeret udeladt.
- Adoxa Moschatellina. Den Tvivl Ginnerus har, om den skulde henhøre til Norges vildvoksende Urter, falder altsaa bort.
- Allium Sativum, som jeg dog ogsaa har funden paa Eger.
- Avena pubescens, den samme, som jeg i første Stykke gav dette Navn, skient med nogen Tvivl. Af de tilsendte Exemplarer, saavelsom mine egne, ser jeg, at den ofte i Toppen bær tre Blomster, og er altsaa deels bi- deels triflora.
- Brassica Napus, de Norskees Røper og Danskees Røer, som ellers ikke sees vildvoksende i Norge.
- Campanula persicifolia, ogsaa af Hr. Wille anført blant Tellemarkens Værter, hvor den skal være temmelig almindelig.

Carex

Carex axillaris, vøxer ogsaa mangesteds paa Eger i Sumper, og har gemeentlig et lidet Blad ved det nederste Blomster, som ventelig har givet den Navn af *axillaris*, kaldes ellers *Carex remota* i Linnæi Systema Vegetabilium af Murray, hvor og henvises til Flora Danica Tab. 370.

Carex montana, item et nyt og ubekjendt Species, som, efter Hr. Prof. Wahlenb Paastrand, skal være det eneste i sit Slag, som vøxer paa tørre Bakker, og ventelig af ham selv bliver bekiendtgjort i Flora Danica.

Hieracium præmorsum, ventelig af Gunnerus forglemt, da den ellers er aensindelig nok Sydensfelds i Norge.

Hieracium Auricula, ligeledes forglemt, eller maaskee blot udeladt i Registeret.

Hieracium cymosum, paa Tøen ikke ualmindelig, og vøxer ligeledes paa Eger.

Melia Azederach. At see den Indianske og Ceylonske Plante *Melia azederach* indrykket i en Fortegnelse over Norske Planter, vil vel forekomme mange underligt; jeg maae derfor først giøre Rede for, hvorledes og med hvad Ret den er kommen derind. Iblant andre Norske Væxter, som findes i Romsdalen, tilsendte Hr. Wille, Præst til Grytten sammesteds, mig ogsaa denne, som jeg aldeles ikke kjendte, eller erindrede at have set Ege til; jeg begyndte derfor strax at lede efter den i Linnæi Genera plantarum, men paa den mig sædvanlige Maade, med at gaae alt for fremmede og især Indianske Planter forbi; derfor fandt jeg den ikke heller; og da jeg formodede, at den maaskee kunde findes i de senere Editioner af dette Skrift, som jeg ikke har, aflod jeg fra videre Undersøgning, og gif den korteste Wei, ved at sende den i et Brev til Hr. Prof. Wahl, som ogsaa havde den Godhed at svare derpaa og navngive den. Ved at see efter i Systemet, mærkede jeg nu, at den havde været let at finde, hvis jeg ikke med Glid havde forbigaaet de Indianske Planter, blant hvilke jeg mindst ventede at finde den. Men som enhver let kan tænke, blev min Forundring nu desto større, og Spørgsmaalet dette, hvorledes Hr. Wille kunde være kommet til den? et Spørgsmaal, som bedst kan besvares ved at læse den Underretning,

som jeg nyelig, førend Svar indløb fra Prof. Wahl, havde høvt fra Hr. Wille selv, og lyder saaledes: "Den grenede Urte, med de hvide Blomster uden Blade, haver en sørgelig Bøvnetsbeskrivelse; thi med den gik det saaledes til: Jeg haver en liden Dreng her i Huset at infor- mere, og som jeg forleden Sommer tog med mig, da jeg gik ud at botanifere i Skoven. Forud lærde jeg ham, hvorledes han skulde bære sig ad, og paalagde ham især, at naar han fandt en Plante, skulde han optage den med Rod, Blade og Aft, og tilbringe mig den strax. Men han gik i Taaget, og da han saa ovenmeldte Plante, rykkede han det øverste af, og kom med denne Stump i Haanden. Jeg vilde da have ham til at vise mig Stedet, men hverken dens Sted eller Mage var han istand at finde, hvor længe han end ledte derefter. Imidlertid blev den taget halvanden Mil fra Præstegaarden op i Landet under et høit Fjeld, ved hvis Fod Steensanden havde sadt Stene og Muld." Saavidt Hr. Wille. Noget Bedragerie eller Feiltagelse kan altsaa herved ikke være begaaet, enten af Hr. Wille, som aldrig har havt Sædvane, at narre Publicum ved falske Esterretninger, ikke heller af Drengen, med mindre man vilde sige, at han havde taget den af et Herbarium; men hvor er vel samme at finde i Romsdalen, helst af Indianske Urter? og om saa var, maatte Hr. Wille dog vel vide, at skille en forterret Plante af et Herbarium fra en frisk, som nyelig var taget af Marken.

Jeg erindrer mig ellers herved et lignende Exempel af *Hyacinthus racemosus*, som min forrige Capellan (siden Provst og Sognepræst i Bergen) Hr. Jens Andreas Krogh, da han arbejdede paa en Beskrivelse over Nordfjord, fandt paa Stadellandet, Norges yderste Punt mod Vest, og med hvilken det gik ligeledes til, at en Karl, som fulgte ham paa hans botaniske Reise, tilbragde ham den med flere, som han der havde samlet. Endnu havde nok ikke bemeldte Hr. Krogh Kyndighed nok, at paaskjønne det Rare, som var ved den, og forsømde derfor selv at lede efter den; men da han var selv paa Stedet, og kjendte Karlen nøie, forsikrede han mig ofte, at den virkelig der blev funden, og at ingen Feiltagelse derved kunde være begaaet. Jeg sendte den derfor til Biskop Gunnerus, som da arbejdede paa sin *Flora Norvegica*,
 hvor

hvor han og har anført den Tom. 2. S. 121., men tager først Feil deri, at han gjør Stedet til en *De* *), dernæst at han regner det til Søndmør, da det hører til Nordfjord; endelig tillægger han i en, som mig synes, ufor-
nøden Anmærkning, at der ved et frisk og fuldkommen Exemplar her un-
dersøges, om den ikke heller var en *Scilla bifolia*, da dog dens petala
campanulata og flores *racemosi*, foruden dens hyacintblaa Farve,
fiendelig nok adskilte den fra hiin, som jeg endnu meget vel erindrer.
Det er ellers meget ilde, at bemeldte Hr. Kroghs Beskrivelse over Nord-
fjord, tilligemed et smukt og fuldstændigt Kart, som allerede var færdig,
skal efter hans Død være bleven saa adspaltet, at den ikke mere kan samles.

Orobus niger, eller, som Hr. Wahl skal have kaldet den, *O. sylvaticus*.

Phleum bulbiforme.

Ranunculus reptans, anført af Linné i *Flora Svecica* som rar, men paa
Tøten overflødig.

Spergula Saginoides.

Thalictrum Simplex, ogsaa fundet af Oeder.

Vicia dumetorum.

Viola Mirabilis, hvoraf dog ikke fulgde Gienpart som af de andre.

Cryptogamister.

Mnium.

1) *Mnium pellucidum*, ligner meget *Androgynum*, men adskiller sig
fra samme endogsaa derved, at den med Alderen antager en rødbrun
Farve, hvorimod hiin stedse er blaaagtig grøn, som af Spanskgrøn.
Den første voxer paa Tuer og raadent Træe i Sumper, men hiin meest
paa fugtige Bierge i skyggefulde Kister; paa den første sees ogsaa Kap-
slerne eller Frøeknoppene sorte, og Dæklærne (*opercula*) hvide, naar de
begynde at afflorere.

U a a 3

2) *Mnium*

*) Efter saa lang Tids Forløb kan jeg dog ikke tilviffe erindre, om den, som jeg troer,
var tagen paa Stadlandet, eller, som Gunneri Beretning lyder, paa Bremanger,
som da rigtig nok er en *De*, men henhørende til Søndfjord, med mindre et vist Sted
paa Stadlandet selv har et saadant Navn.

- 2) *Mnium fontanum*. Tilforn har jeg kun fundet den i liden Mængde ved Sumper; men da jeg søgte den paa rette Tid og Sted ved Suurbrønde og koldt Vand, fandt jeg den i Mængde, og blomstrende i Maj. Hoor den vover i Mængde, rober den altsaa, at disse Vand ere i Nærheden, som Linné rigtig nok har anmærket.
- 6) *Mnium setaceum*. Den skyder smale Stængler fra Roden, beklædte med meget smaa lancetlige Blade, hvorimod Frøstænglen (Seta) omgives ved Roden med Blade, som ere mange gange større, samt lyse pincerede, og som bøie sig tilsammen i en Runddeel som en Svibel. Saaledes har jeg fundet den ved Vanddamme i Maj, hvorimod jeg sildigere paa Aaret har seet den meget hyppigere ved koldt Vand af Suurbrønde, da de svibelagtige Blade (folia perigonalia) vare neppe kiendelige, hvorimod de opreiste Stængler vare meget rige paa Blade, som gjorde en liden Stierne i Toppen. Bladene vare lancetlige, ikke spidse, med en lys Seene i Midten; hele Grønsvoren var gul. Ellers blomstrer den i Maj og Juni, setis longis flexuosis, capsulis filiformibus, calyptris itidem filiformibus inferne fissis.
- 7) *Mnium cirrhatum*, vover mangfoldig paa Klipperne og ved Foden af Biergene, blomstrer i August og September. Dens Blade, som ere smale og bugtede, sidde i Toppen som en Stierne, og ere alle i det øverste af Stammen grønne, men nedenfor mørke; dens Frøknoppe (Kapsler) ere aflange, opreiste, uden Krone, men med lange Tænder; Dækflerne (opercula) ligeledes lange, smale og opreiste, og Hætten (calyptra) ligeledes. Dillenii Tegning er grov og liden, men livagtig, hvorimod neppe nogen skal kiende den igien af Tegningen i Flora Danica. Paa endeel af dem har jeg seet en fremmed Vært, som en Ulva, bestaaende af ruude Kloder, større og mindre, dog neppe hultige for blotte Øine, ellers grønne og blanke, og bestaaende af en fast geleagtig Materie heel igiennem uden nogen indsluttet Bædse. Med disse grønne Korn vare Stammerne begroede.
- 8) *Mnium annotinum*, vover meest paa nøgne Bierge, hvor Vand nedrinder, og beklæder samme med en Grønsvør. Bladene ere ovale og spidse, og sidde meest hyppig i Toppen, hvor de undertiden danne en Stierne.

Stjerne. Frøestænglerne med sine lange smale og hængende Kapsler, udspringe ved Roden af de gamle og mørke Stammer, ei af de friske og grønne, og sees blomstrende i Maji og Junii.

- 11) *Mnium pyriforme*, adskilles let fra andre ved sine bugtede Frøestængler (setæ), pæredannede Kapsler, og haarfine Blade. Frøestilkene sidde ofte ved Roden, men oftere i Toppen af de smale Stammer, og Bladene ere lange, fine, lyse og giennemsigtige. Denne, som voxer meest paa fugtige Steder, saasom ved Siderne af Vandgrøfter, og blomstrer først i Junii Maaned, er egentlig den, som Weber i hans *Specilegium Floræ Götting.* kalder *Bryum aureum* α , men gøres af ham meget urigtig til en blot Artsforandring af en anden, som han kalder *Bryum aureum majus* β , hvorimod Hedvig, som i hans *Descript. et adumbratio Muscorum frondosorum* har den under Navn af *Webera nutans* Tab. 4, med rette adskiller den, da Bladene paa denne ikke ere haarfine, men lancetlige, sidde ikke heller adspredte, men samlede ved Roden; Kapslerne ere ikke heller pæredannede, og saa meget hængende, som paa hiin. Undertiden ere Stammerne grenede, som *Dillenii* Tegning viser, men Hedvig ikke har seet. Af alle Mosarter er der ingen, som her voxer mere hyppig end denne, og allerede sildig paa Hesten udflyder den sine Frøestængler, som strax ved Vaarens Begyndelse faae sine modne Kapsler.
- 15) *Mnium fissum* s. *Jungermannia bidentata*, har jeg i Maji fundet globulifera σ : med Knopper i Toppen af Stammerne, ligesom sammensatte af runde Bær, og af en gulagtig Farve.
- 17) *Mnium hygrometricum*, har tvende Artsforandringer: een med liden eller ingen Stamme, og alle Bladene siddende som paa en Svibel ved Roden; en anden med nogenledes lange Stammer, som ogsaa *Dillenii* Tegning viser. Den første voxer paa Biergene, og har lange Spidser i Enden af Bladene, som den anden ikke har. Denne sidste har jeg fundet i Sandbakker for Solen, og den første er egentlig den, jeg har talet om i det første Stykke. Hertil kommer endnu:
- 19) *Mnium lutescens*, som den unge Linné skal have kaldet den, eller *Dicranium latifolium*, Hedvig *Descript. Muscorum* Tab. 33.

Denne

Denne har jeg vel ikke fundet med Fructification, at jeg kan beskrive den paa en fuldstændig Maade; men i mine Tanker kan den ikke være nogen anden, end den nærværende, da alle Ting i Henseende til Væxt og Blade stemme saa nøie overeens. Bladene ere ovale med en lang hvid Træad i Enden, derhos puncterede, som paa de fleste Mria, og for blotte Øine mørkgrønne og skinnende som grønt Pfluche. Den er desuden deraf mærkværdig, at Bladene sidde samlede i en Busk eller Klase, den ene undertiden over den anden, og at Stammerne, der kan være 5 a 6 Linier høie, have adskillige vedhængende Trævler eller Træade, og desuden mange fine Trævler eller Rødder, hvormed de fæste sig i Mulden. Saaledes har jeg fundet den paa to Steder ikke meget høit op paa Biergene, og det baade i Julii, Augusti og September, men altid uden Fructification. Den er ellers en Nordamericaansk Væxt, og derfor her desto rarere.

Bryum.

- 1) *Bryum apocarpum* Linnæi, har efter hans Mening tvende Varieteter, som dog med bedre Grund kan regnes for to adskillte Species. Den første, som Hedvig kalder *Grimmia apocarpa*, vøxer paa Træe og Stene, er uden Loddenhed, og har røde Knoppe, der knap titte frem af Stammernes Toppe; den anden, som hos ham hedder *Hedvigia ciliata*, vøxer til Fields, har hvide cilia eller Haar i Enden eller Toppen, og sammenteds langt større Knoppe af en gul Farve og med ulige mere stumpede Dækfler eller opercula.
- 2) *Bryum striatum*, har to Artforandringer med mere eller mindre siddende Knoppe eller Kapsler, som dog altid udmærke sig derved, at de ere stribebede og lodne af de derpaa siddende og opadvendende Væxter. Bladene have et langt hvide Haar i Enden, som hos *Hedvigia ciliata* No. 1 ikkun sees paa de øverste Knopblade.
- 3) *Bryum pomiforme*, har mangfoldige Forandringer, som ikke alle kan være blotte Varieteter. Saaledes findes paa Fieldsiderne en med 2 a 3 Sommer lange Stammer, og dog enkelte uden Grens, sølgelig aldeles liig *B. pomiforme pendulum* Flora Dan. Tab. 823, 1, men med
ganske

ganske korte Frøestikke og meget smaae Kapsler i Stammernes Toppe; undertiden er den igien grenet, og ellers af samme Anseelse; andre dets imod af samme Høide, have lange Frøestikke med store Kapsler, der dog sidde saa langt ved paa Stammen, at Kapslerne neppe rage op over deres Toppe. Andre igien ere høie og grenede, med korte Frøestikke, sribede Kapsler og coniske Dækfler, af hvilke Frøestikke to og to sidde tilsammen paa Siderne, aldeles som Hallers Tegning viser Enumeratio plant. Tab. 3. Fig. 8. Men hos de fleste har jeg ikke seet Fructificationen uden forterret, hvorfor jeg ikke videre kan beskrive dem. Ellers har jeg og blant de mindre Arter seet den, som forestilles i Flora Dan. Tab. 478, der adskiller sig fra det sædvanlige *B. pomiforme*, ved sine mere brede og nedbeide Blade, som, naar de tørrede betragtes under Forstørrelsesglas, have rigtig tre Striber, som Tegningen viser, skjønt de opløbte ikkun fremvise en midtadgaaende Scene. Kapslerne vare forterrede, men dog runde, sribede og lidet hældende.

- 6) *Bryum pyriforme*, vøxer i Mængde ved Fiskedamme og paa Siderne af Vandgræster, og blomstrer i Maj. Dens Kapsler see ud som opreiste Væxer med korte Stikke, eller som Kruffer, hvorpaa Dækfler sidder som et toppet Laag. Ofte udspire to Frøestikke af een Stamme, som ogsaa *Dillenii* Tegning viser.
- 8) *Bryum subulatum*, sidder paa Klipper og Bierge, og blomstrer i Maj. Dens ovale Blade, der sidde som en Stjerne, ere undertiden buttede, undertiden spidse i Enden. Frøestikkene, som udspire i Midten af disse Stjerneblade, ere tynde og bugtede, have langagtige Kapsler, coniske Dækfler, men lange Hæiter (*calyptras*), hvilke ofte ere meget krumme, og af Anseelse som Bøffelhorn. Saalange Kapslerne ikke ere fuldmodne, ligne de krumme Syle, og da er det den kan fortjene Navn af *B. Subulatum*, men ellers ikke.
- 10) *Bryum murale*, vøxer meest paa Biergene, og er af mig befunden deels kort med et Haar i Enden af Bladene, deels høiere uden samme. Gemeenlig sidde ogsaa Bladene sammenklynge, som paa Knoppen af en udsprungne Rose; Frøestikkene udspire ved Roden, og blomstre i Augusti.

- 11) *Bryum foliis ovatis membranaceis obtusis Dillenii*, som jeg i første Stykke har kaldet den, bør rettere hede: *B. acaulon Ericæ tenuifolium* ejusd. Tab. 49. Fig. 55, hvilket jeg nu med viffe kan sige efter D. Hedvigs Citation, som har den under det Navn *Barbula rigida*, og forestiller den Tab. 25. Ved at sammenligne min og hans Beskrivelse, vil det let sees, at det er ingen anden, end denne han mener; dog kunde af mig isteden for de Ord: *foliis carnosiss membranaceis in primis inferne pellucidis*, bedre været saqt: *foliis carnosiss, inferne membranaceis pellucidis*. Efter hans Sigende blomstrer den i Junii, men det samme Meer og i Augusti og senere, ligesom Veiret falder, og Leeret i Murene, hvorpaa den voxer, af Regnen oplødes, eller af Solen forterres.
- 14) *Bryum glaucum*, sees andre Steder selden med Fructification, men her ofte i Soelbakker, som ligge heit og iblant Trærne; men at de maae blomstre meget tidlig, eller maafee sildig paa Høsten, slutter jeg deraf, at jeg endog i Maji og først i Junii har altid fundet den forterret. Dens Frøestille, som ere en heel Tomme lange, udspringe som tiest af Stammernes Toppe, men ogsaa undertiden paa Siderne. I fugtig Veir staae Bladene temmelig vidt fra hinanden, men i tørt Veir slutte de tæt tilfammen og danne en Pyramide i Toppen.
- 16) *Bryum aciculare montanum*, en Artsforandring af den i første Stykke anførte, er kort, mestendeels sort og alene i det øverste grøn, har aflange og opreiste Kapsler, ligeledes opreiste Dækster og Hætter af samme Længde. Den blomstrer i Augusti og September.
- 17) *Bryum flexuosum*, voxer ikke alene paa raadent Træ i Sumper, men og paa Trær og Klipper, ofte af den Høide, at den kunde tages for *B. scoparium*, fra hvilken den dog adskiller sig ved sine smalerte Blade uden nogen midtadgaaende Seene. Dens Frøestille ere gule og lyse, temmelig tykke og bugtede, ikke meget over en halv Tome lange; Kapslerne mestendeels opreiste, men krumme sig dog, naar de tørres; Dæksterne og Hætterne smale, spidse og liggende, dog sees de ogsaa hos nogle ganske opreiste. Den blomstrer i Junii Maaned.

20) *Bryum*

- 20) *Bryum truncatum*, voxer ikke her som andensteds paa Mure, men paa Agrene, helst de leeragtige, saa man neppe kan tage en leeret Muldskump op om Høsten, uden at finde den bevoxet med denne lille Mosart. Den blomstrer i September og October.
- 22) *Bryum paludosum*, voxer deels paa sumpige Steder, deels paa Siderne af dybe Veie, og er en ganske liden Vært, paa hvilken Bladene sidde ved Roden som adspredte Haar. Frøestilken er henved 3 Linier høj; Kapslen oval og opreist; Dækket smalt og spidst, og Hætten ligeledes. Med Weber at gjøre den til en blot Artsforandring af *B. Viridulum*, har, saavidt jeg nu kan skionne, ingen Kjemelighed. Jeg har fundet den blomstrende i September.
- 25) *Bryum verticillatum*, voxer meget paa Siderne af Vandgrøfter, men ogsaa i Mængde paa brændte og fugtige Steder ved Myrer; den skyder sine Frøestilke om Høsten, men faaer ikke modne Kapsler sevend i Maj; ere paa fugtige Steder en heel Tomme lange, men undertiden kun halv saa lange, og som tiest bugtede. *Capsulae erectae, opercula conica subarcuata, calyptrae aristatae, capsulis longiores, saepius incarnatae s. aureo-fuscae.*
- 26) *Bryum Celsii*, har jeg vel ingen Beskrivelse af, dog tænker jeg vist det er den, jeg her har fundet hist og her, men meest iblant *B. murale* paa Biergene; *surculis acaulibus vel subacaulibus, foliis linearibus, sparsis carinatis, setis longis tenuibus, capsulis oblongis erectis rubris, operculis conicis elongatis, calyptris aristatis obliquis.* Saaledes har jeg fundet den midt i Maj.
- 27) *Bryum trichoides*, voxer meest paa raadent Træe i Sumper blant *B. caespiticium*, og blomstrer i Maj. Den skilles let fra *B. caespiticium* og *Webera nutans Hedvigii* (see første Stykke No. 30) ved sine næsten opreiste og i Huden mere tykke eller klumpagtige Kapsler, samt sine mørke og glændsende samt smelere Blade, som dog af Hedvig Tab. I. forestilles for korte og stumpede. Den har to Artsforandringer, en liden, en anden stor: den første kun med $\frac{1}{2}$ Tøme, de andre med 1 til $1\frac{1}{2}$ Tøme høie Frøestilke.

- 28) *Bryum argenteum*, vover helst paa sugtigt og forraadnet Træ. Den skyder mange tæt sammensiddende opreiste og trinde Stammer, grønne, som af Spanskgrøn, og selsfarvede i Toppene. Sidst i August har jeg fundet den, dels med fuldkomne og hængende Kapsler, dels med Frøestille kramme i Enden, som ingen Kapsler havde. En Artforandring faaes ogsaa deriblandt af samme Skikkelse, men langt større og heel grønne uden Forsølning; de samme havde ingen Spidser i Enden af Bladene, som hine, ikke heller nogen Fructification. Baade den større og mindre Art sees hos Dillenius aftegnede.
- 31) *Bryum capillare*, vover paa Bierge, gammelt Træ og ellers overalt i Mængde, og blomstrer tidlig i Maj. Dens Frøestille udspirer ved Roden eller af de gamle og forældede Stammers Toppe, og bære hængende Kapsler med lange og spidse Hætter, som Juglenebbe, men korte og stumpede Dækfler. Bladene ere spidse i Enden, og langt bredere end paa *B. caespiticium*, som ogsaa adskiller sig fra den ved sine kortere Stammer, mere udstaaende samt smaltre Blade, og mindre Kapsler.
- 32) *Bryum carneum*. Denne lille Vært, som jeg nogle gange har fundet blomstrende sidst i August, er den samme som Hedvig har aftegnat Tab. 20, og som han vel ikke der, men dog paa første Blad i tredje Fascikel erkiender for *B. carneum* Linnæi. I Størrelse og Skikkelse ligner den Hedvigs Tegning fuldkommen, men kommer dog med Dillenii (Tab. 50. Fig. 69. c. e.) mere overeens derudi, at Stammerne ved Frøestillenes Rod udflyde en Sidegreen, som Hedvig ikke har, og at Bladene have en Spidse i Enden, som ligeledes fattes hos ham. For Resten ere Bladene vidt fra hinanden og vinkelviis siddende; Frøestillene korte og nedentil kiødrøde; Kapslerne aflange og undertiden pæredannede, ellers kun lidet hældende eller horizontal liggende; Dækflerne tykke og stumpede med en liden stumpet Lap eller Borte i Enden; og Hættene ligeledes horizontal liggende, langspidsede og bagtil splittede. Saaledes har jeg nogle gange fundet den paa tørre Mure blant anden Mos, dog i enkelte Straa. De større Arter deraf, som Dillenius har aftegnat, men Hedvig intet melder om, har jeg ogsaa seet, men kun med forterret Fructification.

33) *Bryum*

- 33) *Bryum imberbe*, adskiller sig derudi fra *B. ungviculatum*, at den er større, har rødbrune Stammer, som alene i det øverste ere grønne, samt mere spidse og krollede Blade; den er og mere grenet, har Frøestilkene siddende længer ned paa Stammen, og ei saa lange og spidse Dækfler. Den voxer desuden ikkun paa Fjeldene, dog ikke af den Høide, jeg i forrige Stykke har sagt, hvori jeg maae have confunderet den med en anden. *B. ungviculatum* sees derimod ikkun i det lave, saasom i Leeret paa Mure i Mængde.
- 36) *Bryum alpinum*, *capillaceis foliis, cauli adpressis Halleri*, er her ikke rar at see paa Fjeldene, hvorfor jeg desto mere undrer, at Linné, Gummerus og Müller gaae den saa stiltiende forbi. Hallers Tegning Enum. Stirp. Helvet. Tab. 4. Fig. 1. forestiller den tydelig nok, Fructificationen undtagen, som ikke vel kan kiendes enten af hans Tegning eller Beskrivelse, hvorfor jeg her vil tilføie, at Kapslerne ere aflange og opreiste, Dækflerne (*opercula*) coniske og korte, men Hætterne (*calyptræ*) langspidsige og opreiste. Saaledes sees den her blomstrende i Maji. Dens videre Beskrivelse kan estersees i første Stykke.
- 37) *Bryum capillare*, *Dickson Plant. cryptog. Fasc. 1. Tab. 1. Fig. 6.* Denne, som af forbemeldte Skribentere ikke heller anføres, ligner den forrige meget, men adskiller sig dog fra den ved sin høiere og grovere Bært, og mere mørke eller brune Farve, som paa hiin er lysegrøn. I Henseende til Frugtdelene ere de hinanden lige, undtagen, at Dækfler, som hos hiin er stumpet, er her langstrakt, som et Neb. De blomstre ellers begge i Maji, men vore paa adskildte Steder, hiin i skyggefulde Huler af steile Klipper og Bierge, men denne paa flade Kalkbierge for Solen, og belsæder samme med en Grønsvær 2 a 3 Fingger tyk. At den er *Bryum capillare Dicksoni*, er en Underretning, som jeg har Prof. Wahl at takke for, da jeg ellers havde anset den for nye og ubekendt; men da jeg ikke har denne Autor selv til Estersyn, vil jeg her tilføie denne af mig selv forfattede Beskrivelse: *Surculi conferti biunciales, maximam partem tomentosi ferruginei, superne læte virides, tenuissimi erecti, simplices et vix ramosi, foliis capillaribus, carinatis, cauli adpressis superne magis congestis*

gestis et subcrispis; setæ unciales, tenuissimæ aureo splendentibus, absqve tuberculo, è surculorum medio latere, interdum etiam è surculorum nondum adutorum apice, prorumpentes; capsulæ juniores lineares, sæpe horizontaliter falcis instar inclinatæ, adultiores tenues cylindricæ, absqve annulo, dentatæ, item erectæ seu parum inclinatæ; Calyptræ aristatæ, erectæ s. subarcuatæ, opercula rostrata.

- 38) *Bryum alpinum*. For at finde denne, som jeg længe forgæves havde søgt, tilstaaer jeg, at jeg eengang satte mig i større Fare, end jeg burde, og vovede mig i en Præcipice af et Fjeld, hvorfra jeg ikke uden Meie og Fare kom tilbage. Til Lykke fandt jeg den dog paa dette Sted sidst i Maji blomstrende, og det paa en flad Klippe, hvor den gjorde en tyk Grønsvær, som en opheiet Dvne, ganske igiennemtrængt og vaad af det nedrindende Vand, og af samme fremstak hist og her dens heie Frøestille med hængende Kapsler, som den hos *Dillenius* forestilles. Dog befandtes Grønen langt tykkere og mere tæt sammensviede end hans Tegning viser, derhos i Toppen jævne og ligesom afklippede, samt tæt besatte med lancetlige og lidet concave Blade, derhos meget brækkelige, saa de ikke lade sig adskille uden at brækkes. Farven er heel igiennem hvid eller bleg, som falmet Løv. Nogle gange tilforn, især paa Meheyen imellem Nummedal og Tellemarken, erindrer jeg nok at have seet denne Mossart, men da den paa den Tid ikke blomstrede, kendte jeg den ikke.
- 39) *Trichostonium pallidum* Hedvig. Tab. 27, et Slags *Bryum*, som her voxer i Mængde, dels i Sandbakker, dels ved Siderne af dybe Veie, og kan let confunderes med *B. heteromallum*, fordi Bladene gemeentlig vende til en af Siderne, men har fortere Stamme, mere opreiste Blade, høiere Frøestille, mere cylindriske Kapsler, og stumpe opercula. Den er ellers heel gul, og blomstrer i Julii, Augusti og September Maaneder.
- 40) *Gymnastomum ovatum* Hedvig. Tab. 6. Denne meget lille Vært, som ligeledes hører til *Brya*, har jeg eengang fundet paa en Fjeldside, hvor den gjorde en heel Grønsvær. I October, da jeg traf den, var den vel uden Fructification, men dens lave Vært, samt runde

og concave Blade med en Scene i Midten og en Traad i Enden, gjorde den dog fiendelig nok adskilt fra andre Brya. Hertil kunde endnu lægges:

- 41:46) Nogle mindre bekjendte, om hvilke jeg ingen Underretning har fundet finde, saasom: *Bryum furculo stricto procumbente*, foliis linearibus erectis, capsulis erectis, operculo rostrato; *B. foliis linearibus*, subfasciculatis, capsulis sphaeroideis, operculo arcuato (rettere conico-obliquo), i første Stykke urigtig kaldet *B. hyperboreum*; *B. furculo filiformi ramoso*, foliis subulatis, capsulis pyriformibus, sessilibus, operculis conico-obliquis; *B. furculo stricto procumbente*, foliis ex ovato linearibus, capsulis elongatis, operculis aristatis; *B. furculo brevi ramoso*, fetis contortis, capsulis ovalibus erectis operculis arcuatis, i første Stykke tilforn anført No. 37. Men deres Tegning og Beskrivelse er allerede indgivet til Selskabet for Naturhistorien, og findes indrykket i sammes Skrifters andet Hefte.

Hypnum.

- 1) *Hypnum taxifolium*. Den er nok i første Stykke confunderet med *H. sylvaticum*, og er, saavidt jeg veed, ikke adskilt fra den tilforn beskrevne *H. adianthoides*, uden deri, at den ikke er grenet, men har enkelte og ved Roden samlede Stammer, samt at Frøestilkene ikke sidde paa Stammernes Sider, men ved Grunden eller Roden. I det mindste har jeg Exemplarer af saadan Skikkelse, der ellers fuldkommen ligne *H. adianthoides*, naar Fructificationen undtages, som er borte.
- 2) *Hypnum denticulatum*, har jeg fundet midt i Maji paa Tuer og raadent Træe i Sumper, deels med fuldkommen, deels med ufuldkommen Fructification. Den har folia pinnata duplicata, superiora in setam producta, inferiora minus acuta magisqve falcata, setas fere unciales, rubicundas, capsulas oblongas, juniores erectas, aridas nutantes, opercula obtusa, calyptras aristatas fere erectas. Bladene, som ere uden Nervus, sidde meest samlede i Grenenes yderste Spidse, som gemeentlig ere krumme. At den, som Weber skriver, ogsaa

- ogfaa blomstrer i October, Kan rimelig stutes deraf, at jeg i Maj har fundet dens gamle og fortorrede Frugtdale tilligemed de unge.
- 5) *Hypnum complanatum*, ligner *H. Trichomanes*, og hænger, ligesom den, som et Skæg ned af Klipperne. Forskiellen er alene denne, at dens Blade ikke ere indhule, men flade, mere spidse, samt mindre og mere adskilte; hele Væxten er og længer, med mere adskilte Grene, der ofte i Enden see ud som Traade, deels uden, deels med meget saa og forslidte Blade. Måttet den med *H. Trichomanes* er meget almindelig, har jeg dog aldrig seet Frugtdelene paa den, men derimod ofte paa hiin. See første Stykke No. 6.
- 9) *Hypnum rutabulum*. Blant dette Slags finder jeg den Forskiel, at de fleste have langagtige og spidse Blade med en Følge (*plica*) i Midten, ofte ogsaa flere paa Siderne; andre derimod ovale og foran stumpede eller afrundede Blade med en virkelig Scene i Midten, hvilken synes at være den saa kaldte *Rutabulum Ruscifolium*. Samme tillægger *Dillenii capsulas subrotundas*, men det samme har jeg og fundet hos hiin med de spidse Blade. Hos *Weber* tillægges ligeledes *Ruscifolium, folia ovata, obtusa, item capitula subrotunda*, og hos *Weis*, *capsulae breves, crassae operculo rostrato, item folia ovato lanceolata, brevia, lata nervosa*, som altsammen, naar Bladene undtages, ogsaa passer sig til hiin. Det synes altsaa, at hele Forskiellen bestaaer i Bladenes Figur, og at de tykke og korte Kapsler hos den sidste ogsaa kan findes hos hiin.
- 10) *Hypnum filicinum*. Af de tvende Væxter, som i første Stykke under dette Navn ere anførte, er den større Art, som vover i Sumper, den, som dette Navn egentlig tilkommer, og den samme har jeg sidst i Maj fundet blomstrende med høie og bugede Frøestikke, samt cylindriske og noget hældende samt krumme Kapsler lige efter *Dillenii* Tegning Tab. 36. Fig. 19. A. Derimod er
- 11) *Hypnum compressum* ikke den jeg mente, som kun var en større Art af *christa castrensis*, men egentlig den i forrige Stykke No. 10 anførte mindre Art af *H. filicinum*, da den virkelig har *pinnas rameas compressas seu complicatas*, samt *apices furculorum curvas*, sed non *incras-*

- incrassatas, item pinnulas, magis quam in *H. filicino*, confertas et erectas. Den 24de Junii har jeg fundet den deels i fuld Flor, deels affloret. Capsulæ juniores tenues et erectæ, adultiores horizontales, subarcuatæ, opercula obtusa, calyptræ aristatæ.
- 16) *Hypnum crista castrensis*, Strudsfær-Mossen, har jeg siden fundet i Flor først i Julii Maaned, dog nylig udsprungen, hvorfor Frugtdelene befandtes noget anderledes, end Auctores beskriver dem, nemlig capsulæ oblongæ erectæ, operculum similiter erectum, dimidia capsulæ longitudine. Det er egentlig den Mosart, som, efter Hr. Wille's Beskrivelse over Sillejord Præstegield, der kaages og drikkes mod Battersot.
- 19) *Hypnum cupressiforme*. Deraf gives ved Elvebredde og Dæmnings en Artforandring i Mængde, som næsten er ganske liggende, derhos langt tykkere og af en mere mørk Farve, end den ordinaire. Den blomstrer midt i Julii med 9 a 10 Linier lange Frøestilke, capsulæ suberectæ subarcuatæ, opercula conica obtusa, calyptræ aristatæ nutantes. Hos den ordinaire ere opercula mere tilspidsede, og calyptræ mere opreiste.
- 21) *Hypnum scorpioides?* Den jeg har kaldet saa, ligner *Dillenii* Tegning fuldkommen, men vover, som sagt er, paa Stene og Klipper. Paa nogle af en tykkere Art, end andre, har jeg fundet ovale Blade med stump Spidse og uden Følge, hvorimod andre have langt bredere og i Enden spidse Blade med en Følge i Midten, og med mange smaa Pukler som et Støv paa Bladene. Dens Frugtdel har jeg ikke seet.
- 27) *Hypnum rugosum*, har mange Følger paa Bladene, og de samme ikke siddende ved basen, men meest i Spidsen, og er ellers, naar Tykkelsen undtages, *H. scorpioides* meget lig, og ansees derfor af Weber som en Artforandring af samme. Midt i Junii har jeg seet den blomstrende med en halv Tome lange Frøestilke, udspirende saavel af Hovedstammen som Grenene, lange og cylindriske Kapler, korte smale og spidse opercula. Ligesaadanne Frugtdel har jeg fundet hos en mindre og smalere Art, denne ellers fuldkommen lig, og synes at være den af Weber anførte *H. scorpioides minus*, hvilken han dog gjør til eet med *rugosum*.

- 28) *Hypnum palustre*, har jeg seet fuldkommen blomstrende den 22de Maji.
- 31) *Hypnum curtispiculum*, har jeg endnu ikke seet med Fructification. Men at den i første Stykke anførte virkelig er denne og ingen anden, slutter jeg deraf, at den gemeenlig vøxer med en langs ad Jorden liggende Stamme, hvorpaa Grenene sidde enten paa den ene Side alene, eller paa begge. Bladene ere oval tilspidsede, uden nogen kiendelig Seene i Midten. En af dens mærkeligste Egenskaber er den røde Stamme, og de ligeledes røde Knoppe, hvormed den er besat, fuldkommen af Skikkelse som *Dilleni* Tegning Tab. 43. Fig. 69. b, og blive nok intet andet end dens *Perichætia post secessum setarum residua*, hvorom *Weiß* melder *Plant. Cryptog.* pag. 249.
- 33) *Hypnum illecebrum*, vøxer iblant Græsset og Træerne paa tørre Engge, og blomstrer i September og October med stive Frøestilke, ikke fuldt en Tomme lange; har først opreiste, siden liggende Kapsler, lange smale og gemeenlig opadboiede Hætter (*calyptras*), og Dækflerne ligeledes, skient kortere. Den er bekiendt af sine trinde Stammer og ovale Blade, som her altid befindes at have et langt Haar eller Traad i Enden; det synes derfor underligt, at disse Traade ganske forbigaaes i Tegningerne saavel hos *Dillenius*, som i *Flora Danica*, og at *Haller* i hans Beskrivelse *Enumerat. Stirp. Helv.* pag. 101, 17. β ikke melder et Ord derom. Derimod skriver *Weber*, at den har *folia sæpius pilo terminata*, som dog her altid findes saadanne.
- 34) *Hypnum riparium*. Den som sees liggende i Elvene fasthængende til Træer eller Stene, har jeg ikke seet blomstrende; men den anden, som efter *Dilleni* Tegning har en liggende Stamme med opreiste Grene (See Tab. 40. Fig. 44. D), og vøxer i Mængde ved Elvebredde, blomstrer sidst i Maji, fuldkommen som *Dilleni* Tegning viser, alene at Frøestilkene ere langt høiere, og sidde meget løse til de gamle forældede Stammer og Grene, men ei til de friske og grønne. Den har ellers hældende og noget krumme Kapsler, samt coniske og korte Dækfler. Dette stemmer ikke vel overeens med *Webers* og *Weißes* Beskrivelser, som desuden sætte dens Blomstringstid til Enden af Sommeren. Desuagtet viser *Dilleni* Tegning og andre Omstændigheder, at den ikke kan være

være nogen anden, end forommeldte *H. riparium Dillenii D.*, eller rettere en Artforandring deraf med høiere Frøestille.

- 38) *Hypnum velutinum*, blomstrer ikke alene om Høsten, men og i Maji. En Artforandring af den sees her krybende paa Stene og raadent Træe, hvor den vidt udbreder sig, er guul og skinnende, og bær først i Maji en halv Toms lange Frøestille med tykke og hældende Kapsler, samt coniske og korte men spidse Dæksler, og ikke meget lange men spidse og noget nedadboiede Hætter eller calyptræ. Frøestillene blive tilsidst sorte, og Kapslerne rødgule, samt skinnende som af Guld. Hertil føies endnu nogle i første Stykke uanserte, saasom:
- 45) *Hypnum sylvaticum*, der voxer i stor Mængde paa Bierge, som ere fugtige, og helst i Skygge af Træer. Den adskilles fra andre *Hypna pinnata* ved sin grenede Bæst, lyse Farve og oval tilspidsede Blade uden nogen midtadgaaende Scene, som vige fra hinanden i Enderne, og faae Anseende af Sævtænder. Frøestillene, som sidde deels ved Roden, deels høiere op paa Grenene, bære temmelig lange og hældende Kapsler med spidse calyptræ, der i Spidsen enten ere op- eller nedadboiede. Den blomstrer i Maji og Junii, og er anført i Flora Norveg. No. 1094, men i Registeret udeladt.
- 46) *Hypnum lucens*, sees mangesteds paa Biergene befugtet af det nedrindende Vand, men og ofte fortorret; er længere, end de fleste *Hypna pinnata*, og grenet, og har folia lanceolata acuta, nervo non divisa, punctata pellucida. Frøestillene, som udspringe ved Roden, ere korte, med cylindriske Kapsler og Dæksler, som bagtil ere brede, men fortil langspidsige. De fortorrede Kapsler have hvide Tænder. Saaledes har jeg befundet den midt i Julii Maaned.
- 47) *Hypnum stellatum*, Dickson Plant. Cryptogam. Fasc. 1. Tab. 1, men ikke Schrebers *Hypnum stellatum*, som Dickson mener. Det er det Synonymon, Hr. Prof. Wahl har tillagt denne *Hypnum*, som her voxer hyppig i Sumper, og synes ellers meget at ligne *H. aqv. proluxum, foliis ovatis, Dillenii Tab. 85. Fig. 20*, skjønt han ei har dens Frugtdæle. Den er en liggende Mosart med opreiste Grene, ellers overalt smal og trind, og næsten enkelt uden Bigrene, dog har

den undertiden 2 a 3 saadanne i Toppene. Bladene, som falde tæt til hinanden, ere langagtig ovale og stumpe med en knap fiendelig Scene og nogle Rynker. De $2\frac{1}{2}$ Tøme lange Frøestikke sidde paa de forældede Parter af Stammen, som ligger i Mudderet, og er sort; Kapslerne ere aflange og noget hældende; Dækslerne, som en kort, bred og i Enden spids Pyramide; Hætterne (calyptræ), langspidsige og omtrent af samme Længde som Kapslerne.

- 48) *Hypnum furculo erecto lanato, supra incrassato, pinnulis ramis, foliis ovali-acutis*, ligner meest *H. filicinum*, og er mærkkelig af den ved Stammen og Bladene hængende Uld, men tilforn aftegnet og beskrevet i en til Selskabet for Naturhistorien indsendt Afhandling, hvorfor den her forbigaaes.

Jungermannia.

- 1) *Jungerm. pulcherrima*, er i første Stykke anført isteden for *J. ciliaris*, som her ved rettes. Vel ligner den ganske *J. pulcherrima*, saaledes som den beskrives i Webers Specileg. Flor. Götting.; men da Tegningen hos Dillenius, som han viser til, viger langt fra denne, og jeg desuden ikke finder denne saa kaldte *J. pulcherrima* anført af andre, end ham alene, maae jeg overlade til andre at dømme, hvorvidt disse to Værter ere adskilte, og vil da kun sige, at den, jeg i første Stykke har meent og beskrevet, er ingen anden end *J. ciliaris*, og at den her falder mere overflødig, end nogen anden.
- 2) *Jung. Tamarisci*. Dens nederste Blade ere langt mindre, end de øverste, og tildeels indskaarne, sidde ikke heller saa tæt tilsammen som hine, der falde tæt paa hinanden, og ere ofte dobbelte eller toradige. Dens Gren sidde som brede tungeagtige Flippe ved Bladenes Grund.
- 4) *Jung. bicuspidata*, fandtes den 10de Junii i fuld Flor, deels med lange Frøestikke, deels med andre kortere derimellem. Dens opreiste Skeder vare med store klostede Blade omgivne. Dens øvrige Blade sidde tættere, end paa *J. bidentata*, ere og mere firkantede, og have en Indskjærelse som en Halomaane, ellers puncterede og igiennemsigtige som paa hiin.

5) *Jung.*

- 5) Jung. trilobata, ligeledes funden i fuld Flor mod Slutningen af Junii Maaned. Dens Stammer ere lange, men smale, have folia pinnata quadrata sæpius trifida, men imellem dens stærkdannede Blade sidde andre smaa og trekloftede Blade, som synes være dens Øren eller auriculæ.
- 11 og 12) Jung. dilatata og complanata, ere i første Stykke omverlede, da Navnet af den sidste bør tillægges den første, og ligeledes tværtimod. Begge ligne hinanden, dog har den første større Blade, uden Øren, og en grøn Farve, og er ellers en flad og bred Bært, i Toppen noget bredere end nedenfor, og har rundagtig hiertedannede Blade med en knap kiendelig indadvøiet Kant. J. complanata har derimod en mere violet Farve, samt tæt paa hinanden faldende Blade paa Siderne, ei paa Gladen, samt kiendelige Øren. Først i Julii Maaned har jeg seet dens Skeder i Toppene, der være firkantede. Begge vore overflødig paa Fjeldsiderne.
- 8) Jung. viticulosa, beskrives rigtigere saaledes, at den meest nærmer sig til J. asplenoides, staaer og undertiden opreist som den, men adskiller sig dog derved, at Bladene ere mindre og ikke tandede, oftere sees den ganske liggende, som lange Strængler, med smaa runde vidtadskilte Blade, undertiden ogsaa ganske skilt ved sine Blade, og som Traade. Den vorer paa fugtige Bierge og i Sumper.
- 13) Jung. alpina, er temmelig stor, nogenledes opreist, meget grenet, og Grenene indviklede samt beklædte med ovale og spidse Blade, som sidde tæt til Grenene, naar den er tør. Stammen er mørk og rødagtig, og bedækker Klipperne til Fjelds.
- 15) Jung. rupestris, er temmelig lang, smal og grenet, og bedækker ligeledes Klipperne. Den har folia capillaria falcata secunda, og ligner deri Hypna foliis reflexis, men ere tillige sammenlagte, complicata.
- 16) Jung. nemorea, er en opreist, bladriig og stærkdannet Bært med ovale Blade, der nedentil ved basen have et kiendeligt Øre, omtrent Trediedelen saa stort som Bladet, og ere tandede i Kanten. Den blomstret baade Vaar og Høst, og vorer paa Bierge i Skovene. Hertil kommer endnu følgende:

- 21) *Jung. varia*, er en kort, tyk, opreist og grenet Vært, beklædt med langagtige ovale Blade af ulige Skikkelse, nogle smaa og splittede, andre 4 a 5 gange større, næsten quadrate og tvækløstede, hvilke især omgive Skederne, som sidde i Toppen, og have deels længere, deels kortere Frøestille. Hos nogle Blade mærkes et opreist Øre. Den sees mangfoldig paa raadent Træe i September, og blomstrer i Maji.
- 22) *Jung. resupinata*, vøxer paa Klipper ved Eboene, en halv Tome eller mere lang, som tiest enkelt uden Ørene, ellers beklædt med ovale tæt sammensiddende Blade, tildeels ujævne i Kanten, der nedentil have et Øre eller Flip, næsten halv saa stort som Bladet, om ikke større. Dens aabne Skeder har jeg seet i Julii Maaned. Vøxer og paa græslose Steder i Løvskov.
- 23) *Jung. albicans?* seer ud som en enkelt opreist Øreen, *foliis alternis, ovato-lanceolatis (non late linearibus) nervo divisis*, da de have en Fold, og under Microscop en virkelig lys Scene i Midten. I Toppen bær den trekantede Knoppe, omtrent som *Mnium pellucidum*; men til Øren har jeg ikke fundet Tegn. Den er af en hvidagtig Farve, og vøxer paa raadent Træe.
- 24) *Jung. platyphylla?* har bugtet Stamme og temmelig store *folia subrotunda, imbricata, inferne ad basin auriculata, auriculis adpressis*, et ut videtur *femilunatis*, item *rudimenta ramorum alterna*. Bladene ere ikke ganske flade, men lidt concave, og ikke saa ganske runde, som paa *J. dilatata* og *complanata* No. 11 og 12, adskiller sig og fra samme ved sin bugtede Stamme og større Blade.
- 25) *Jung. multifida*, har en smul Anseende af de mange opreiste Frøestille, som den bær ved Roden, hvorfra til alle Sider udspire en Hoben smale og liggende Stammer eller Stængler, som ere fiærdannede, og Fiærene (*pinnæ*) igjen splittede i mindre Parter; den har og en smul grøn Farve; blomstrer i Maji, og vøxer i fugtig Sandjord.
- 26) *Jung. undulata*, er en nogenledes stor og for Vinene synlig og fiærdannet Vært, som vøxer opreist paa sumpige Steder, der ligner meest *Jung. nemorea*, men er større og af mørkere Farve. Bladene ere smaa, runde og concave, og Ørene, som sidde bag paa Stammen i lige Mellemrum,

lemrum, runde og som tynde Blade, der undertiden have en Kløst. Foruden Blade og Øren have Stammerne mange Fibriller, hvormed de fæstes til hinanden.

- 27) *Jung. lanceolata*, bestaaer som tiest af en enkelt Stamme uden Ørene, og er beklædt med runde, tykke, men ei puncterede Blade, der sidde tæt til hinanden (*imbricata*), tage nedensfra efterhaanden af i Størrelse, og give den hele Vært en lancetlig Stikkelse. I Spidsen bær den en ligesom med Pudder bestrøet Knop, siddende paa en kort Stilk, som synes være Hanplanten; andre Frøeknoppe fandtes ikke i Julii og September, da jeg undersøgte den. Den vover i Sumper.

De i første Stykke No. 21 og 22 anførte *Jungermannia* udelades som uviste.

Phascum.

- 2) *Phascum cuspidatum* Weberi, anført i første Stykke, bliver udentvivel *Phascum crispum* Hedvig Tab. 9, som ganske ligner den. Efter hans Beskrivelse er det *trunculus foemineus*, som bær de store Blade, men *trunculus maris*, som har de smaa; den med fine filamentis opfyldte Knop hos den sidste, bliver altsaa *flos maris*.
- 3) *Phascum curvicollum* Hedvig. Tab. 11, fundet først i October blant *Hypna* paa Fjeldene. Den gjør en Grønsøer eller Samling af Stammer 3 Linier lange og besatte med langagtig lancetlige, men ei spidse Blade, som have en midtadgaaende Seene, ere noget concave og igiennemsigtige, skönt Værten for blotte Øine er mørk, og blot i Toppen grøn. Kapslerne ere aflangrunde og noget hældende; *operculum* er nedentil bredt, temmelig langt og lidet krumt. *Calyptra* fandtes ikke; Frøestilkten temmelig lang, noget hældende og omgivet af Blade. Hedvigs Tegning i naturlig Størrelse ligner den ganske, men paa den forstørrede synes Stammen for kort, og Bladene for spidse.

Fontinalis.

- 1) *Fontinalis minor* F. N., ligner aldeles *Gunneri* Tegning Fl. Norv. Tab. 3. Den har *folia gemina, ovato lanceolata, acuminata, pellucida et trifariam imbricata*. Men dens Knoppe har *Gunnerus*
ikke

ikke seet, og jeg ikke heller, hvorfor den ei fuldkommen kan bestemmes. Vel gives ved Elvebredde og ved Siden af Vandgrøfter en grovere Art, ganske liig Tegningen paa *Fontinalis minor* hos Dillenius Tab. 33. Fig. 2, og som bær Knoppe i Toppen; men da jeg i disse Knoppe aldrig har fundet uden en Samling af Blade, og den i det øvrige alt for meget ligner næstfølgende, vover jeg ei at udgive den for en egen Art.

- 2) *Fontinalis antipyretica* F. N., har, ligesom forrige, Blade paa tre Sider, der gjør den trekantet. Dens Knoppe, som ikke sidde i Toppen, men imellem Bladene paa Stammen og Grenene, har jeg seet mod Slutningen af Julii Maaned, fuldkommen saaledes som de hos Dillenius forestilles, men da vare Bladene smalere, ei saa spidse, og mere tæt sammensiddende, da de ellers staae udbredte og adskilte. Den voxer paa Stene i Elvene, og ovenpaa Sumper, i den Mængde, at man gierne kunde fylde et Rum imellem en Skorsteen og Beggen, som i Sverrig skal være brugeligt for at hindre Ildbrand, men kan dog neppe, efter min Mening, udrette noget.

Blasia.

Blasia pusilla, ligner af første Anseende *Marchantia polymorpha*, men har flere Grene, fryndede i Kanten, og i Midten tykket, med en paa langs løbende Scene, og paa Bladen besprængt med mørke Puncter. I Enden af Grenene sidde Blomsterne af Skikkelse som *Bouteiller*, nemlig runde nedentil med smale Hals, hvilke her sees hele Sommeren igiennem, men modnes maaffee ikke før end i September, som Deber paastaar. Den voxer ellers overflødig paa Siderne af Jordhuller, helst ved Elve og Damme.

Riccia.

- 1) *Riccia glauca*, ligner Jung. pingvis, men er mere tyk, fast og rødagtig. I Midten, hvor den er tykket, har den en midtadgaaende mørkerød og puncteret Øphælsse, hvori findes indsluttet Frøe, som grønne og blanke Grøn. Den bestaar ellers af et Blad, foran deelt i to eller flere Flige, og voxer paa raadent Træe i Sumper.

2) *Riccia*.

- 2) *Riccia minima*, som jeg har fundet først i September paa raadent Træe i Sumper, er en meget tyk og fast Vært, meget uordentlig deelt i Strimler, der som tiest ere i Enden todeelte. Men de indsluttede Frøe, som skal findes hos den ligesom forrige, bleve den gang ikke efterseete.

Lichen.

- 6) *Lichen nivalis*. Den Artforandring paa Fyrretræe, som Weber medder om, har jeg paa samme Træe fundet staaende opreist og udbredt som en Riste med adskillige brede Flige. Den er ellers smuk hvid og besprengt med sorte Prikker.
- 7) *Lichen ciliaris*, efter F. N. rar, vover ogsaa her paa Fjeldene, har smale og med fve Haar omgibne Flige paa Siderne, og oventil *scutellas pedicellatas*, der ikke, som Gummerus skriver, ere smaa, men tildeels meget store. I sin tørre Tilstand er den heel bruun, men opblødt i Vand blev den grøn, da bleve ogsaa Skjoldene ovenpaa indhule, som før vare flade.
- 8) *Lichen fragilis?* er en liden corallignende Mosart paa Biergene til Fjelds, der er meget brækkelig. Af de mange smaa Knuder eller Worter, som den har paa Siderne og i Toppen, seer den kruset ud, er altsaa ikke glat, ikke heller trind, men meget mere fladagtig, og paa nogle Steder concav. Dens Farve er graa og noget brunagtig; hift og her sees den ogsaa besprengt med rødbrune Puncter, foruden endeel rødbrune Huller, som den har i det øverste.
- 9) *Lichen Lactuca?* sidder paa Klipper og udhængende Biergknolde, som en tynd igiennemsigtig, haard, pulset, stier og sort Skorpe eller Skind, som i Vand bliver grøn og bled, og af Anseende som en *Ulva*. Den er ellers over og under glat, men har dog paa Overfladen nogle saa adspredte Skjolde, som *fungi pedicellati rufescentes*, hvorigiennem gaaer et Hul. Den findes hos Weber, men ikke i *Flora Danica* eller *Norvegica*.
- 10) *Lichen solidus lobatus*, *lobis in tubulum convolutis*, *punctis elevatis et impressis*, er kun liden, haard, tyk graa, men sugtig mærkgrøn, og bestaer af uordentlige Blade uden bestemt Figur, der

og hænge lidet sammen, og ere ofte sammenrulsede som en Tubus, sælgelig oventil convex og indentil concave, og paa samme concave Side noget rødbrune. Hift og her paa Overfladen sees deels indtrykte Puncter, deels smaa Dphøieller med ligesaadanne Puncter i Midten. Vorer i tørre Bierghuller.

Agaricus.

- 1) Agaricus Kermesinus, Flora Dan. Tab. 715? vorer ved Siden af Vandgrøfter, ganske liden med ophøiet Hat og tyk Stilk, har Lameller af ulige Længde, og er heelt giennem carnosiret og slimig.
- 2) Agaricus equestris, har flad og hvidagtig Hat, brun i Midten, derhos soovelgule Lameller, samt temmelig smal og bugtet Stilk. Hatten er glat, men dog noget skættet, eller ligesom bestrøet med Høner. Vorer i Samling.
- 3) Agaricus lactiferus? har en toppet og rødbrun Hat, og rødagtige Lameller med hvide Melkedraaber, noget adskilt fra en anden med flad Hat, men af samme Farve og med ligesaadanne Melkedraaber paa Lamellerne, som maaskee kan være *A. piperatus*.
- 4) Agaricus chanterellus, har noget convex Hat med indadboiede Kanter; Lameller, som ere grenede og løbe langt ud paa Stilken, som er kort og tyk; Farven er heel Pomerantsgul.
- 5) Agaricus cinnamomeus, har en noget convex Hat, af Farve som Casnelebarf, med brandgule Lameller, samt tynd og guulagtig Stilk.
- 6) Agaricus campestris. Hatten convex og skættet (men ikke altid, see Flora Danica). Lamellerne først rødagtige, saa graaagtig røde, tilsidst sorte.
- 7) Agaricus separatus, har noget convex eller fladagtig Hat, graa eller rødagtig graa Lameller, som ved basen ere adskilte fra Stilken; denne er lang, oventil omgiven med en Ring (volva), og nedentil soibelagtig tyk. Den er ellers heel slimig og af middelmaadig Størrelse.
- 8) Agaricus deliciosus, er over og under gul, dog oventil mere rødagtig og rødspettet, som med Høner; Lamellerne gule; Stilken kort, tyk og rød;

rødagtig. Naar den trykkes eller tygges, giver den af sig en gul Saft i Mængde.

- 9) *Agaricus violaceus*, har toppet og blaaagtig Hat, meest om Kanterne, ellers glat med mørke Lameller og blaa Stilk, hvorpaa ofte sees en rødbrun Uld.
- 10) *Agaricus betulinus?* er *acaulis dimidiatus*, og har lamellas anastomifantes af rødbrun Farve, er ellers coriaceus, og har udenpaa Hatten adskillige zonas, af hvilke den i yderste Rand er gul, de esters følgende mere eller mindre mørke, men alle lodne, dog meest den yderste. Sidder paa asflugne og ligeledes paa afbrændte Fyrrestammer, men ansøres ikke i Flora Norvegica.
- 11) *Agaricus Georgii?* synes være den her vorende middelmaadige Svamp ved Veie, som er smuk soovelgul heel igiennem, med kort og tyk Stilk af samme Farve. Hatten er flad og tyk, og Lamellerne ved et Syn adskilte fra Stilkten.
- 12) *Agaricus pileo conico sangvineo*, *marginis lacero*, *lamellis albis*, *stipite flavo crasso*. Flora Svecica §. 1233, sees her accurat efter Definitionen paa Eugene om Høsten. Den er ellers kun liden med noget toppet Hat, splittet i Kanten; Lamellerne ere mere gule end hvide.
- 13) *Agaricus campanulatus*, liden, med klokkedannet, slimig, graastribet og giennemsigtig Hat, hvide Lameller, lang buget Stilk, som er glat og giennemsigtig; vører paa raadent Træe om Høsten.
- 14) *Agaricus quinquepartitus*, middelmaadig stor, med besynderlige Lameller, der løbe sammen og forme sig ved Tværvægge; Lamellerne brune, Hatten splittet i Kanten, rødgul og slimig, Stilkten tyk og kort.
- 15) *Agaricus exstinctorius*, alabasterhvid, med toppet og tilsidst flad Hat, og buget Stilk; er meget slimig, og falder i Skovene.
- 16) *Agaricus*, *pileo turbinato*, *lamellis decurrentibus*, *stipite crassiusculo*, ganske liig chanterellus, men langt mindre, og heel hvid; vører i Mængde paa Eugene i October, og seer langt fra ud som hvide Blomster.

Hydnum.

Hydnum imbricatum, er heel hvid med ujævn og buftet Hat, nedentil under besat med nedhængende Spirer eller Tagger. Stilkken er kort, tyk og buftet.

Clavaria.

- 6) *Clavaria militaris*. Act. Nova Hafniens. Tom. 1. Fig. 11, 12 it. Flora Dan., voxer i Leergrund ved Giffedqumme blant *Mnia serpyllifolia*. Den er kun 2 a 3 Linier lang, har lange Rødder, en opreist smat og trind Stilk, omgiven nedentil med et smalt Blad eller nyt Udskud som en Skeede, og har oventil et ludende rundagtigt Hoved, Hat eller Kelle, samme kan stilles fra Stilkken, som har en Top svarende til et Hul i Kellen. Farven er grøn og rødagtig, Kellen lidt mere rød og puncteret. Saaledes har jeg befundet den sidst i Maji.
- 7) *Clavaria ferrata* vil jeg kalde en liden Vært, som sees blant *Jungermannias*, bestaaende af mange ved Roden samlede, opreiste og tæt sammensiddende Stilke eller Blade, lidet over 2 Linier lange, lancetlige og temmelig tykke, paa indadvendende Side lidt indhule, paa udvendige derimod convexe med en midtadgaaende Kiel eller ophøiet Rand, ellers paa Siderne temmelig flade og indskaarne som en Sav. For Resten ere de i begge Ender tilspidsede, altsaa i Midten tykkest, og hvor de samles nedentil, have de smaa trevagtige Rødder.

Lycoperdon.

Lycoperdon mortariforme vil jeg kalde en liden smul Vært paa Værene af *Rhamnus frangula*. Paa disse Vær sidde de i runde Klaser, og gjøre gule Pletter, som, naar de betragtes under Microscop, bestaaer af tæt sammensiddende Værter, af Fasthed som *Clavaria*, og af Skikkelse som Mortere, skient uden Abning. Den Rand, som omgiver dem oventil, hvor Abningen skulle være, for at gjøre Ligheden fuldkommen, er udstaaende, hvid og fryndset, men for Resten er den heelligennem guul. Indentil er den vel noget indhul, men Frøe har jeg dog ikke kunnet finde.

Peziza.

Peziza.

- 5) *Peziza patella*, er et Navn, jeg tillægger en Vært, ikke større end et Sandsorn, der knap kan sees, og seer fuldkommen ud som det Slags Skæl, man kalder *Patella*, da den er aflang, indhuul, tynd, har adskillige giennemsigtige Striber paa langs indtil Centrum eller Spidsen, som vender nedad, og har adskillige traadagtige Nodder, hvormed den fæster sig til *Jungermannias* og *Hypna*. Farven er paillegul. *Peziza cava albida intus coccinea* *Flora Dan.* Tab. 657, 2. ligner den i visse Stykker, men er ulige større. Derimod gives her en anden, samme mere liig i Størrelse, skient af anden Farve. Den er indhuul som en Skaal, uden Stilk, ellers blød og brækkelig, uden og indentil glat, og alene lidt trosset i Randen. Farven er mørkebrun og uanseelig, men Randen lidt lysere. Vorer paa raadent Træ.
- 6) *Peziza infundibuliformis, operculata, seminibus pedicellatis repleta*, vorer paa steile og fugtige Bierge, og er en af de besynderligste, jeg har seet, da den ei alene er dannet som et Støb, og staaer paa en kort Fod eller Stilk, men ogsaa deri ligner et Støb eller Kruus, at den er plat oventil, og bedækket med et tyndt Laag, som kan lettes op; endnu besynderligere er det, at den indentil er opfyldt med en halv Snees eller maaskee flere Frøe, af Unseende som runde og flade Penge, der paa undre Side, som er lidt mere convex end hiin, have en temmelig lang Streg, hvormed de ere fæstede til den indhule Værtes Bægge, og som jeg ikke har seet Lige til hos nogen Vært. Størrelsen er omtrent som paa en Kirsebærsteen, og Farven smudsig graa eller mørk, Laaget og Frøene undtagen, som ere hvide.

